

OBSAH

TEORETICKÁ VÝCHODISKA A PŘEDPOKLADY PAMÁTKOVÉ PÉČE Vladimír Czumalo	11
VÝZNAM HODNOT A HODNOCENÍ V PAMÁTKOVÉ PÉČI (TEZE) Jiří T. Kotalík	27
VZNIK A VÝVOJ STÁTEM ORGANIZOVANÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE V ČESKÝCH ZEMÍCH OD POČÁTKŮ DO KONCE HABSBURSKÉ MONARCHIE Vratislav Nejedlý	29
ORGANIZAČNÍ VÝVOJ STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE V LETECH 1918–1945 Petr Štoncner	45
KAPITOLY Z DĚJIN VÝVOJE METODICKÝCH PŘÍSTUPŮ K OPRAVÁM A RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V ČESKÝCH ZEMÍCH V 19. A VE 20. STOLETÍ Vratislav Nejedlý	94
PRÁVNÍ ÚPRAVA PAMÁTKOVÉ PÉČE Martin Zídek	145
EKONOMIKA A MANAGEMENT PAMÁTKOVÉ PÉČE Eva Dufková	161
PROTECTION OF NATIONAL ARCHITECTURAL HERITAGE ABSTRACTS	196

Vratislav Nejedlý

VZNIK A VÝVOJ STÁTEM ORGANIZOVANÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE V ČESKÝCH ZEMÍCH OD POČÁTKŮ DO KONCE HABSBUERSKÉ MONARCHIE

PhDr. Vratislav Nejedlý, CSc., historik umění, odbor restaurování
v památkové péči, Národní památkový ústav, ústřední pracoviště,
Valdštejnské nám. 3, Praha 1

OBSAH

1 VÝCHODISKA STÁTEM ORGANIZOVANÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE V ČESKÝCH ZEMÍCH	30
2 VZNIK A VÝVOJ STÁTEM ORGANIZOVANÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE VE STŘEDNÍ EVROPĚ	31
3 ZALOŽENÍ A VÝVOJ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY CENTRÁLNÍ KOMISE DO REORGANIZACE V ROCE 1873	34
4 VÝVOJ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY CENTRÁLNÍ KOMISE OD REORGANIZACE V ROCE 1873 DO KONCE 19. STOLETÍ	37
5 VÝVOJ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY CENTRÁLNÍ KOMISE NA POČÁTKU 20. STOLETÍ	41
6 ZÁVĚR	42
7 VÝBĚR Z LITERATURY	44

ORGANIZAČNÍ VÝVOJ STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE V LETECH 1918–1945

Mgr. Petr Štoncner, historik umění, oddělení architektury
a historického urbanismu II.,
Národní památkový ústav, ústřední pracoviště,
Valdštejnské nám. 3, Praha 1

OBSAH

1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	46
1.1 Navázání na předchozí vývoj	46
1.2 Vznik nové organizace a její začlenění do ministerstva školství a národní osvěty	47
1.2.1 Problémy počátečního období	49
1.3 Státní památkové úřady	50
1.3.1 Státní památkový úřad pro Čechy v Praze	50
1.3.2 Státní památkový úřad pro Moravu a Slezsko v Brně	53
1.3.3 Státní referát na ochranu památek na Slovensku	54
1.3.4 Organizace ochrany památek v Podkarpatské Rusi	56
1.4 Ostatní památkové instituce a organizace	57
1.4.1 Konzervátoři	57
1.4.2 Zvláštní památkové orgány a instituce	58
1.4.3 Státní fotoměřický ústav	60
1.5 Nestátní organizace a spolky činné v památkové péči	62
2 ORGANIZAČNÍ PŮSOBNOST A PRAXE PAMÁTKOVÉ PÉČE	63
2.1 Snahy o památkový zákon	63
2.2 Pozemková reforma	68
2.2.1 Zákony o pozemkové reformě a možnosti ochrany památek	68
2.2.2 Zámky, hrady, zříceniny	71
2.2.3 Patronátní objekty	72
2.3 Regulační plány	74
2.4 Státní subvence na opravy památek	76
2.5 Příklady obnov památkově významných staveb	80
3 ZÁVĚR	84
4 PŘEHLED NĚKTERÝCH VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE V LETECH 1918–1945	86
5 PRAMENY POUŽITÁ LITERATURA	88

**KAPITOLY Z DĚJIN VÝVOJE METODICKÝCH
PŘÍSTUPŮ K OPRAVÁM A RESTAUROVÁNÍ
KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL
V ČESKÝCH ZEMÍCH 19. A 20. STOLETÍ**

OBSAH

1 ÚVOD	96
2 VÝCHODISKA A ZMĚNY V OBLASTI RESTAUROVÁNÍ VÝTVARNÝCH DĚL V 19. STOLETÍ	97
2.1 Přírodovědné průzkumy	97
2.2 Vodní sklo a fluáty	97
2.3 Restaurátorská dokumentace	98
2.4 Restaurátorské příručky	99
2.5 Rentgenování obrazů	100
2.6 Některé názory na restaurování v 19. století	100
3 ARCHEOLOGICKO-VĚDECKÉ RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V ITÁLII NA POČÁTKU 19. STOLETÍ	102
4 RESTAUROVÁNÍ ANTICKÝCH MRAMORŮ V BRITSKÉM MUZEU A NĚKTERÝCH DALŠÍCH KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V LONDÝNĚ V 19. STOLETÍ	103
5 RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V ČESKÝCH ZEMÍCH V 19. A NA POČÁTKU 20. STOLETÍ	104
5.1 Restaurování kamenosochařské výzdoby Staroměstské mostecké věže v Praze	104
5.2 Restaurování sochařské výzdoby Karlova mostu v Praze	105
6 RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V ČESKÝCH ZEMÍCH V PRŮBĚHU 19. STOLETÍ A NA POČÁTKU 20. STOLETÍ (SUMARIZACE)	108
7 NĚKTERÉ PŘÍPADY RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL NA MORAVĚ V PRVNÍ POLOVINĚ 20. STOLETÍ	109
7.1 Restaurování křížové chodby u dominikánského kostela sv. Michala v Brně	109
7.2 Restaurování Winterhalterova sousoší sv. Jana Nepomuckého před bývalým premonstrátským klášterem Hradisko u Olomouce	110
7.3 Restaurování barokního hřbitova ve Střílkách a jeho sochařské výzdoby	111
8 NĚKTERÉ PŘÍPADY RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V ČECHÁCH V PRVNÍ POLOVINĚ 20. STOLETÍ	114
8.1 Restaurování sochařské výzdoby Karlova mostu v Praze	114
9 NOVÉ TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K OCHRANĚ PAMÁTEK NA POČÁTKU 20. STOLETÍ	116

10 PRAKTICKÉ NÁVODY NA RESTAUROVÁNÍ VÝTVARNÝCH DĚL V ČESKÝCH ZEMÍCH NA POČÁTKU 20. STOLETÍ	120
10.1 Restaurování kamene	120
10.2 Restaurování štuků a sgrafit	122
10.3 Restaurování nástěnných maleb	122
11 NĚKTERÉ PŘÍPADY RESTAUROVÁNÍ KAMENOSOCHAŘSKÝCH VÝTVARNÝCH DĚL V ČECHÁCH VE DRUHÉ POLOVINĚ 20. STOLETÍ	123
11.1 Restaurování sochařské výzdoby Karlova mostu v Praze	123
11.2 Úpravy povrchu restaurovaných kamenosochařských výtvarných děl v českých zemích na konci 20. století	124
12 RESTAUROVÁNÍ VÝTVARNÝCH DĚL V ČESKÝCH ZEMÍCH OD POČÁTKU DO KONCE 20. STOLETÍ – METODY A PŘÍSTUPY	126
12.1 Charakteristika teoretických východisek restaurování výtvarných děl v českých zemích v padesátých letech 20. století	128
12.2 Počátky používání nových syntetických materiálů v restaurátorské praxi v českých zemích	131
12.3 Použití organokřemičitanů při restaurování kamene	132
12.4 Rozbory technologické výstavby některých špičkových děl našeho památkového fondu	133
12.5 Metodické přístupy k restaurování kamenosochařských výtvarných děl formulované v českých zemích od sedmdesátých let 20. století	134
12.6 Diskuse o pojmu „česká restaurátorská škola“ vedené na konci 20. století	136
13 RESTAUROVÁNÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH NA KONCI 20. A POČÁTKU 21. STOLETÍ – POKUS O CHARAKTERISTIKU	139
14 ZÁVĚR – SHRNUTÍ	141
15 VÝBĚR Z LITERATURY	143

JUDr. Martin Zídek,
Ministerstvo kultury České republiky,
odbor památkové péče, Maltézské nám. 1, Praha 1

OBSAH

1 ZÁKON O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI A JEHO PROVÁDĚCÍ VYHLÁŠKA	146
1.1 Chráněné statky podle zákona o státní památkové péči	146
1.2 Péče o kulturní památky	146
1.3 Archeologické výzkumy a nálezy	148
1.4 Orgány státní památkové péče a odborná organizace státní památkové péče	149
1.5 Sankce	
1.6 Další podzákoné právní předpisy na úseku státní památkové péče	
1.7 Předchozí právní předpisy	150
1.8 Seznam novelizací zákona o státní památkové péči	151
2 SOUVISEJÍCÍ TUZEMSKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY	152
2.1 Ústavní rámec	152
2.2 Související předpisy civilního práva	152
2.3 Související procesní předpisy	152
2.4 Vybrané zvláštní předpisy	153
3 MEZINÁRODNÍ ÚPRAVA OCHRANY KULTURNÍCH STATKŮ	154
3.1 Mezinárodní úmluvy o ochraně kulturního dědictví	154
3.1.1 Mezinárodní úmluvy o ochraně kulturního dědictví, které nejsou bezprostředně závazné	154
3.1.2 Bezprostředně závazné mezinárodní úmluvy o ochraně kulturního dědictví	154
3.2 Právní předpisy Evropské unie	155
3.2.1 Volný pohyb osob	155
3.2.2 Pohyb kulturních statků	155
4 SEZNAM SOUVISEJÍCÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	156
5 SEZNAM SOUVISEJÍCÍ LITERATURY	158
5.1 Ostatní dokumenty	160

Ing. Eva Dufková, vysokoškolský pedagog – ekonom,
Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra veřejných financí,
nám. W Churchilla 4, Praha 3

OBSAH

ÚVOD	162
1 PAMÁTKOVÁ PÉČE JAKO VĚC VEŘEJNÉHO ZÁJMU	162
1.1 Veřejný sektor, veřejné statky, veřejný zájem	162
1.2 Argumenty pro a proti veřejnému zabezpečení kulturních statků a služeb	164
1.3 Veřejný zájem a povinnosti vlastníků památek	165
2 PAMÁTKOVÁ PÉČE A KULTURNÍ POLITIKA ČR	167
2.1 Vznik a charakteristika kulturní politiky ČR	167
2.2 Základní cíle a nástroje kulturní politiky ČR	169
2.2.1 Cíle kulturní politiky v oblasti památkové péče	169
2.2.2 Nástroje kulturní politiky v oblasti památkové péče	170
2.2.3 Kulturní politika krajů a obcí	173
3 VEŘEJNÁ PODPORA PAMÁTKOVÉ PÉČE	174
3.1 Způsoby poskytování přímé a nepřímé veřejné podpory památkové péče	174
3.2 Výše veřejných výdajů na památkovou péči	176
4 MANAGEMENT PAMÁTKOVÉ PÉČE	181
4.1 Řízení lidských zdrojů	181
4.2 Marketing a finanční zdroje památkových objektů	187
4.3 Analýza SWOT jako nástroj manažerského rozhodování v oblasti památkové péče	190
5 ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY (SHRUTÍ)	192
6 SEZNAM POUŽITÉ A DOPORUČENÉ LITERATURY	194